

Un gormand extraordinari

GETTY

JOAQUIM ARMENGOL

Suposem que us han servit un àpat suculent, ben cuinat i acompanyat d'un vi o un xampany de primera, postres per delestar-s'hi, etcètera. Doncs l'anàleg en literatura podria ser *Gust per París*.

Records d'un bon vivant, d'Abbot Joseph Liebling (18 d'octubre del 1904 - 28 de desembre del 1963, Nova York), volum ben cuinat per Univers, amb traducció d'Esther Roig i un pròleg magnífic de James Salter. *Gust per París* és el darrer llibre de Liebling, publicat poc abans de la seva mort. Un volum escrit al llarg de vint anys, però que n'abasta més de cinquanta, des de les seves primeres visites a París fins a gairebé la darrera, feta el 1963. Liebling es va incorporar a *The New Yorker* el 1935 i les seves millors peces les podem llegir a *Back where* (1938) i *The Telephone Booth Indian* (1942), però *Gust per París* (*Between meals*) són figures d'un altre paner. És veritat que, en general, els periodistes no

poden esperar que la seva obra perduri, però sospito que aquesta ho farà. Perquè, tot i que inicialment el llibre apareix com una sèrie de quatre articles, acaba essent un combinat d'autobiografia i llibre de memòries formidable.

El somni de viatjar a París

Hi va haver una època en què París representava una gran experiència, era la capital de l'art i de la literatura, i anar-hi era una mena de ritual de pas, l'ambició d'un somni, que diuen. Potser per això, el pare de Liebling va oferir-li al noi suspendre la seva carrera com a periodista per estudiar un any a París. A bodes em convides. Amb 22 anys el jove Abbot va navegar cap Europa per estudiar literatura medieval francesa a la Sorbona. Però la seva, diguem-ne, devoció pels estudis va ser purament simbòlica, ja que va veure aquell 1926 com una oportunitat estúpida per gaudir de la vida francesa i apreciar, en especial, el seu menjar i vins. Aquell any, doncs, va constituir l'arrel emocional de *Gust*

per París, que és una mena de guia per aquell París de llegenda. Ara bé, a Liebling no li interessava tant el glamur. El captivava molt més conèixer certs personatges i llocs pròpiament desconeguts per la majoria, indrets i gent que li proporcionaven la possibilitat de convertir-se en un *bon vivant* autèntic, sempre en la mesura de les seves possibilitats econòmiques. El resultat final és un relat fascinant, una crònica original plena de besllums fragmentats d'una ciutat fabulosa, que ja vivia al caire de l'hora suprema. És el París d'una època -com diu Salter-, en què els prínceps visitaven els bordells de la Rue de Chabanaïs.

"El primer requisit per escriure bé sobre el menjar és una bona gana. El segon és començar l'aprenentatge de gormand tenint prou diners per pagar el compte, però no prou per ser indiferents a la suma que representa". Aquest equilibri entre plaer i cost és un principi bàsic per poder aspirar a gormand -no pas a gourmet-, que és el que anhelava Liebling, perquè "un home que ja és ric a l'adolescència està condemnat a ser un diletant a taula".

"EL PRIMER REQUISIT PER ESCRIURE BÉ SOBRE EL MENJAR ÉS UNA BONA GANA", DEIA A.J. LIEBLING

I el periple d'aquest aprendre a menjar i a beure bé passa per un munt de figures humanes i llocs tan apreciats com insòlits. Personatges com Xavier Privas, l'apòstol de la noblesa i el patetisme; Yve Mirande, gran gastrònom a temps complet; George Polin, Louis Bouillon, M. Pierre; i llocs com el Beaux-Arts, a la Rue Bonaparte; el Noctambules, el Gypsy's Bar, l'Auberge de l'Étoile, a Gevrey-Chambertin; a Dijon, el Racouchot; el Drouant, etcètera. I, addicionalment, fent amistat amb el seu admirat Waverley Lewis Root, autor de *The food of France*, amb qui Liebling dialoga i discuteix obertament sobre restaurants, cuiniers, menjars i vins superlatius.

Gust per París és el llibre que mai recomanaria un metge, però és una lectura tan llaminera com llaminer era el mateix Liebling. En tot cas, el plaer que produeix en la imaginació les coses i el munt de plats que s'hi descriuen fan les delícies de qualsevol lector. És una cuina impensable avui pel grau de colesterol que regala, però d'una generositat i bon humor desbordants. Així i tot, per als desmenjats i llepafils, cal dir que és un llibre embriagador i original, que conté de tot: diàlegs, personatges, descripcions, teories, idees, nostàlgia, ironia... Però el seu valor més gran és la veu inconfusible i l'estil personal del gran escriptor que va ser aquest golafre portentós i legendari. ♦♦

GUST PER PARÍS
A.J. LIEBLING
UNIVERS
TRAD. ESTHER ROIG
320 PÀG. / 21,90 €

PUNTS DE VISTA

LAURA GOST

Tirar-se al tren o tirar-se el maquinista

El meu pare té una frase molt graciota: quan algú manifesta certa inseguretats, diu que aquella persona no sap si ha de tirar-se al tren o el maquinista. Hi ha dies que aquesta indefinició agafa embranzida en un sector literari, el nostre, ple de persones nobles i de creadors amb talent i alhora impregnat d'invectives, recels i desconfiances. És entre entranyable i delicat que un gremi relativament petit es permeti una dosi regular i moderada d'exabruptes (exabruptes d'escolanet, sovint) prou esporàdics perquè no facin sang i prou freqüents per assolir un estadi de previsibilitat.

Pot ser també que les discussions que aixequen celles i crostres tuitaires siguin l'índex més evident que les lletres catalanes se senten fortes i que l'autoestima lletraferida no corre perill, perquè es deu assumir que les ferides no seran mortals en infligir-les públicament. Aquesta hipòtesi, però, perd efectivitat en analitzar algunes polèmiques que sobretot reflecteixen més inseguretats que autoestimes altes: egos fràgils i arrogàncies desfermades, si és que hi ha cap diferència entre els primers i les segones. Les xarxes socials inciten a reivindicar amb èmfasi la categoria *escriptoril* pròpia, escollida d'entre totes les categories igualment esquitxades d'estereotips. Tanmateix, i aquí torna a entrar en joc la manca de convicció, penso que cal ser conscients del perfil que es tria i assumir-ne les conseqüències sense ràbies ni menyspreus, ni cap a un mateix ni cap als altres.

L'escriptor comercial ha de saber que no el reivindicaran als cercles alternatius; l'autora *underground* no podrà queixar-se per no tenir grans vendes; l'*enfant terrible* haurà de gestionar hàbilment el personatge per no tornar-se més *enfant* que *terrible*, i sobretot haurà d'entendre que hi ha personatges d'obsolescència programada, ni que sigui per qüestions d'edat. Així doncs, no saber si hom vol tirar-se al tren o el maquinista, en literatura, no ajuda gaire a ser coherents, sobretot si rere la inseguretats hi ha el temor a fer una tria equivocada o el desig de ser-ho tot, també com a autor, sense renunciar a res. Jo, personalment, em refiaria més dels autors que trien i són conseqüents, perquè m'agrada pensar que també deuen escriure guiats per aquests paràmetres, i no només a Twitter. ♦♦